

Napapiirin Residuum

Vaikeista olosuhteista ja erityispiirteistä huolimatta Lapin jätehuolto täyttää pääosin kaikki nykylainsäädännön vaatimukset, kirjoittaa Napapiirin Residuum Oy:n toimitusjohtaja Petteri Bäck.

Lapin jätehuollolla riittää haasteita

Lappi on tarunhohtoinen ja laaja maakunta, jonne lukuisten lomailijoiden matkat nykyisin kohdistuvat. Vuosittain on Lapissa tilastoitu yli 2,3 miljoonaa rekisteröityä yöpymistä. Läheskään kaikki yöpymiset eivät tule rekisteröidyiksi, joten matkailijoiden määrä on edellä mainitusta vielä huomattavasti suurempi.

Lapin pinta-ala on yli neljäsosan koko valtakunnasta, kokonaispinta-alan ollessa 100 369 km. Huomioitavaa on, että etäisyydet sekä läänin sisällä että läänistä valtakunnan keskuksiin ovat huomattavan pitkiä. Ja kun Lapin väkiluku, 184 000 henkeä, on vain noin 3,5 % koko maan väestöstä ja laajat harvaan asutut alueet sekä matkailijoiden vaikutukset taas toisaalta huippusesonkeina ovat asukasmäärään merkittävät, voidaan todeta, että nämä erityispiirteet aiheuttavat jätehuollon hoitamiseen yhdessä arktisen ilmaston kanssa joskus hyvinkin vaikeita reunaehtoja.

Lainsäädännölliset vaatimukset ja kestävä kehityksen toteutuminen edellä mainittujen erityispiirteiden vallitessa luovat haastavan toimintaympäristön kaikille jätehuollon parissa toimiville tahoille, joihin edustamani yritys Napapiirin Residuum Oy kuuluu Rovaniemen kaupungin ja Pellon sekä Ranuan kuntien omistamana jätehuoltoyhtiönä.

JÄTEPUSSI REISSAA 600 KILOMETRIÄ

Jätelainsäädäntö tiukentuvine vaatimuksineen on 1990-luvun puolen välin jälkeen aiheuttanut Lapin jätehuoltoon valtavan rakennemuutoksen. Vuonna 1992 Lapissa oli käytössä 94 kaatopaikkaa ja vuonna 1995 vielä 55 kaatopaikkaa.

Lokakuun lopulla 2007 toiminnassa olleista 15 yhdyskuntajätteen kaatopaikasta valtaosa suljettiin kiristyvien kaatopaikkoja koskevien säädösten takia. Tällä hetkellä Lapissa on yhdyskuntajätteen loppusijoitukseen vain kolme kaatopaikkaa (Rovaniemi, Simo, Tornio). Kaatopaikkojen sulkeamisen myötä sekalaisen yhdyskuntajätteen kuljetusmatkat ovat pidentyneet aivan oleellisesti. Kotitalouden sekajätepussia saatetaan kuljettaa syntypaikaltaan loppusijoitukseen jopa lähes 600 kilometriä.

Kaatopaikkadirektiivi asettaa ensi vuosikymmenelle myös tiukat vaatimukset kaatopaikalle sijoitettavan jätteen laatuun ja määrään. Edellä mainitusta tilanteesta johtuen kunnat ovatkin saaneet tilaisuuden tehostaa jätehuollon yhteistyötä, joka on 2000-luvun alussa kehittynyt isoin harppauksin.

Lapissa toimii kolme ylikunnallista jätehuoltoyhtiötä. Jäteyhtiöihin kuulumattomia kuntia on enää neljä; Kolari, Posio, Simo ja Utsjoki. Kunnalliset jätehuollon toimijat ovat edistäneet yhdyskuntajätteen lajittelumahdollisuuksia ja kierrätystä rakentamalla ekopisteitä sekä panostamalla jäteneuvontaan. Keräyspisteiden rakentamisella on parannettu jätehuollon palvelutasoa myös haja-asutusalueilla aivan oleellisesti.

Jätteiden kuljetuslogistiikassa syntynyt tilanne on aiheuttanut myös isoja muutoksia jätteiden kuljetuksissa ja siirtokuormauksessa. Maakuntaan on perustettu kuntien ja kuntien yhtiöiden toimesta seitsemän yhdistettyä siirtokuormausta- ja hyötyjäteasemaa sekä viisi erillistä hyötyjäteasemaa korvaamaan suljettuja kaatopaikkoja. Siirtokuormausasemilla lajittelematon yhdyskuntajäte puristetaan ja kuljetetaan loppusijoitukseen. Hyötyjäteasemilla vastaanotetaan lajitellut jättejakeet ja toimitetaan eteenpäin jatkokäsittelyyn tai hyötykäyttöön. Myös yksityisellä sektorilla on muutamia siirtokuormausta- ja hyötyjäteasemia.

TULEVAISUUS TYÖTÄ TÄYNNÄ

Olen saanut aitiopaikalta seurata Lapin jätehuollon kehittymistä 1990-luvun puolesta välistä asti. Muutosten synnyttäminen on herättänyt vastarintaa, joka on luuteenomaista ihmislajin käyttäytymiselle. Näin myös jätehuollon voimakas rakennemuutos ei ole tapahtunut ilman voimakastakin muutosvastarintaa. Avainsana on kuitenkin ollut kaikkien jätehuollon sidosryhmien tahtotila kehittää jätehuoltoamme kaikkia tahoja yhdistävänä tekijänä, joka on vahvistanut käsitystä kehittyvästä ja uudenaikaisesta maakunnasta, joka pystyy vastaamaan vaikeisiin haasteisiin huolimatta kaikista erityispiirteistä, jotka eivät tee asioiden hoitamista aina helpoksi.

Osoituksena tästä yhteisestä tahtotilasta on, että Lapin jätehuolto täyttää tällä hetkellä pääosin kaikki nykylainsäädännön vaatimukset vaikeista olosuhteista ja erityispiirteistä huolimatta. Haasteita tulevaisuudessa silti riittää, kuten tuottajavastuun alueellinen tasavertaisuus, energiahyötykäytön toteutuminen alueellisesti ja ympäristöystävällisesti sekä asenteiden muuttuminen ympäristöystävällisemmäksi. Eli työsarkaa riittää.

Petteri Bäck
toimitusjohtaja
Napapiirin Residuum Oy
www.residuum.fi